

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Розв'язання проблем	Запобігання конфліктам та розв'язання їх	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	---------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Стрес і психологічна рівновага

Мета

Вчити дітей визначати джерела стресу у своєму житті, використовувати техніки самоконтролю.

Очікувані результати

Наприкінці заняття учні:

- *пояснюють*, що таке стрес, які є види стресу;
- *називають* чинники, що спричиняють стрес;
- *оцінюють* індивідуальний вплив стресорів;
- *демонструють* уміння використовувати техніки самоконтролю у стресових ситуаціях.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до інтернету, мультимедійний проектор (*бажано*).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати Роздавальні матеріали для учнів.
- Перевірити презентацію та відео до теми.

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	3 хв
Міні-лекція, мозковий штурм	6 хв
Вправа «Голосуй ногами»	7 хв
Перегляд відео «Що таке стрес?»	10 хв
Робота у групах «Швидка допомога при стресах»	10 хв
Підсумкові завдання	9 хв
<i>Усього тривалість:</i>	<i>45 хв</i>

Рекомендації щодо проведення уроку

Знайомство / Відкритий мікрофон

Якщо в класі понад 20 учнів або не вистачає часу, виконайте вправу в парах.

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок. Запитайте учнів: «Про що ми говорили на минулому уроці»? Вислухайте відповіді охочих, підсумуйте сказане.
2. Оголосіть тему уроку: «Сьогодні ви дізнаєтеся, що таке стреси і як вони впливають на нашу психологічну рівновагу».
3. Вправа на знайомство. Запропонуйте учням по колу назвати своє ім'я і сказати, що приносить їм радість. (Наприклад: «Мене звали Катя, мені приносить радість похід до кінотеатру».)

Міні-лекція, «Мозковий штурм» (ознайомлення з поняттями «стрес», «стрессор», видами стресу)

1. За допомогою презентації та інформації у Роздавальних матеріалах для учнів розкрийте учням значення понять: «стрес», «еустрес», «дистрес», «гострий стрес», «хронічний стрес».

2. «Мозковий штурм» (навести приклади стресових чинників).

Слово вчителя: «Чинники, які спричиняють стрес, називають стрессорами (на-

приклад, несподіваний виклик до дошки, виграш у лотерею, хвороба тощо)».

- Проведіть «мозковий штурм», написавши на дошці слово «стрессори» і записуючи всі варіанти стресових чинників, які називають учні.

Підсумуйте: «Стрес можуть спричинити як негативні, так і позитивні події».

Вправа «Голосуй ногами» (оцінити індивідуальний вплив стрессорів)

1. Розкладіть по лінії картки від «0» до «10» (між ними має бути простір, вільний від столів та стільців).
2. Назвіть стресор і запропонуйте учням зайняти місце від «0» до «10» відповідно до того, з якою силою цей стресор впливає на кожного з них. Охочі можуть пояснити свій вибір (один-два учні).

Стрессори: отримати низьку оцінку, переїхати до нового міста, виграти змагання, перейти до нової школи, несподіваний виклик до дошки, покататися на американських гірках, річна контрольна з математики, довгоочікувані канікули.

Підсумуйте: «Один і той самий стрессор може по-різному впливати на різних людей».

Перегляд відео «Що таке стрес?» (2:01 хв) — ознайомлення з видами стресу

Запитання для обговорення:

- Чому говорять, що стрес необхідний для людини?
- Які є фази стресу? (Запишіть їх на дошці: тривога, резистентність, виснаження.)
- У чому користь стресу?
- У чому його небезпека?

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/CHto-takoe-stress-/>

Підсумуйте: «Найчастіше у нашому житті виникає гострий стрес. Тому ми маємо вміти контролювати себе в подібних ситуаціях».

Робота у групах «Швидка допомога при стресах» (розглянути способи самоконтролю)

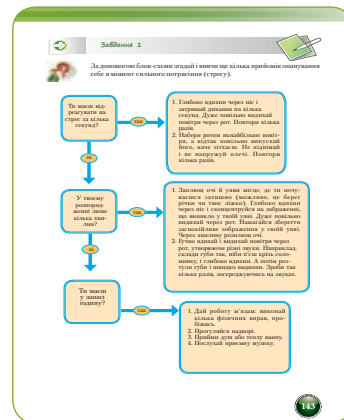
Слово вчителя: «Ви вже знаєте, що іноді в сильній стресовій ситуації людина не може адекватно, тобто правильно, розсудливо реагувати на стрес. Таке може трапитись у надзвичайній ситуації чи у щоденному житті: напередодні важливої події або коли виникають несподівані проблеми.

Тому, потрапивши у критичну ситуацію, передусім треба заспокоїтись, опанувати бурхливі емоції. Пам'ятаєте пораду: якщо вас щось прикро вразило, полічіть до десяти, перш ніж щось сказати чи зробити? Цей прийом нерідко дає змогу зберегти спокій, утриматися від непродуктивних слів і вчинків. Є й інші подібні методи та прийоми».

- Об'єднайте учнів у три групи («секунди», «хвилини» і «години»).

- Запропонуйте учням уявити, що вони мають виступити на сцені та дуже хвилюються. Попросіть групи підготувати демонстрування технік самоконтролю, які можна використати, коли мають:

група «секунди» — лише кілька секунд;
група «хвилини» — кілька хвилин;
група «години» — не менш як годину.

- Якщо у групах виникають труднощі, можна використати інформацію з Роздальних матеріалів для учнів Завдання 1.
- Демонстрування групами технік самоконтролю.

Запитання для обговорення:

- Які ще методи самоконтролю ви знаєте?

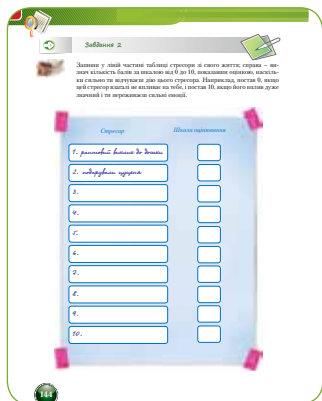
Підсумуйте: «Потрапивши у стресову ситуацію, застосовуйте адекватні техніки самоконтролю».

Підсумкові завдання (закріпити набуті знання)

1. Зачитайте висновки:
  - Стрес означає напруження.
  - Помірний стрес підвищує працездатність і робить життя цікавим і повноцінним.
  - Техніки самоконтролю допомагають зменшити стрес або позбавитися від нього.

2. Домашнє завдання (*діти виконують за бажанням*)

- Запропонуйте учням оцінити стресори зі свого життя, виконавши Завдання 2 у Роздавальних матеріалах для учнів.

3. Завершальна вправа.

- Вправа «Відкритий мікрофон». Запропонуйте учням по черзі продовжити речення: «На сьогоднішньому тренінгу я дізнав(-ла)ся ..., навчив(-ла)ся ...».
- Запропонуйте їм вправу на релаксацію «Безпечне місце».

Мета: навчити дітей медитації, яка допоможе їм заспокоїтись, актуалізувавши позитивні спогади.

Слово вчителя: «Сьогодні ми навчимося використовувати нашу уяву, щоб створювати і запам'ятовувати приємні події, відчуття та образи. Коли ми відчуваємо стрес, корисно уявити місце, де нам добре і ми в безпеці. Я пропоную вам згадати місце, де ви почуваетесь спокійними і щасливими. Це може бути реальне місце, де ви були на канікулах, або місце, про яке чули і хочете там побувати. А ще це може бути уявне (вигадане) місце.

Давайте почнемо з того, що ви зробите кілька глибоких вдихів. Тепер заплющте очі і дихайте спокійно. Уявіть місце, де вам спокійно, безпечно і щасливо (*пауза*).

Уявіть, що стоїте або сидите там (*пауза*). Подивіться навколо у своїй уяві і запам'я-

тайте все, що бачите (*пауза*). Запам'ятайте всі деталі (*пауза*). Зверніть увагу на різні кольори довкола (*пауза*). Уявіть, що торкається навколишніх предметів (*пауза*).

Тепер подивіться далеко вперед. Що ви бачите? Постарайтеся розгледіти різні кольори, тіні. Ви зараз перебуваєте у своєму особливому місці, яке завжди можна уявити і куди завжди можна потрапити за вашим бажанням.

У цьому особливому місці ви почуваетесь спокійно і впевнено.

Уявіть, що босоніж стоїте на землі. Запам'ятайте це відчуття (*пауза*). Починайте повільно йти і запам'ятовувати все, що вас оточує. Що ви відчуваєте (*пауза*)? Може, легкий приємний вітерець, теплі промінчики на своєму тілі? Або чуєте звук моря? Чи спів птахів (*пауза*)?

Які запахи ви відчуваєте (*пауза*)? Може, це запах моря? Чи квітів? Чи вашої улюбленої їжі (*пауза*)? В особливому місці ви можете слухати, відчувати і бачити речі, які вам приємні. Ви спокійні і щасливі.

Тепер уявіть, що з вами поруч є хтось особливий (*Примітка: це може бути реальна людина, фантастичний герой, героєм мультфільму або вигаданий друг*). Цей хтось — сильний і прийшов сюди, щоб допомогти. Уявіть, що ви вдвох повільно гуляєте й озираетесь навкруги (*пауза*). Кожен із вас щасливий бути поруч з цією людиною, адже вона — ваш друг і помічник, який допоможе розв'язати будь-які проблеми. Озирніться ще раз довкола. Запам'ятайте все це. Адже ви зможете повернутися сюди знову в будь-який час. Ваш помічник завжди буде тут, де б ви не були (*пауза*).

Приготуйтеся розплющити очі і залишити своє особливе місце. Один, два, три...».